

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Circulariteit en milieueffectrapportage

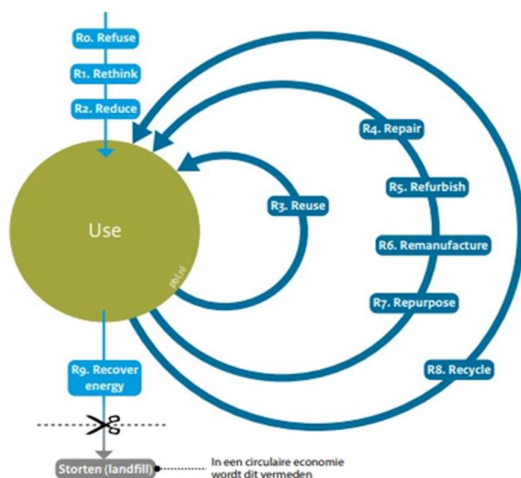
Circulariteit kan bijdragen aan minder milieu- en omgevingseffecten omdat het zich richt op efficiënter gebruik van grondstoffen, materialen, producten en afval. Maar wat is circulariteit precies en op welke manier kan circulariteit het beste een plek krijgen in milieueffectrapportage?

In deze factsheet:

- Circulariteit: wat is dat?
- Beleid en doelen van overheden
- Circulariteit in milieueffectrapportage (mer)

Circulariteit: wat is dat?

In een circulaire economie staat het hergebruik van grondstoffen en producten centraal en het wil voorkomen dat afval en schadelijke emissies in de bodem, water en lucht terechtkomen. De kringloop wordt op die manier gesloten. Het Planbureau van de Leefomgeving (PBL) heeft dit in een visualisatie weergegeven gebaseerd op de circulariteitsladder van Cramer. De vuistregel is 'hoe hoger op de ladder, hoe minder materialen en grondstoffen nodig zijn'.

Bron: PBL

Steeds meer beleid gericht op circulariteit

Steeds meer provincies, gemeenten en waterschappen maken beleid om meer circulair te worden. Velen sluiten daarbij aan bij het rijksbeleid. De Rijksoverheid heeft als doelstelling om in 2030 vijftig procent minder primaire grondstoffen (mineralen, fossielen en metalen) te gebruiken en wil in 2050 volledig circulair zijn. Circulariteit heeft grote verwantschap met de energiedoelstellingen. Zo wil het Rijk in 2021 1Mton CO₂-emissiereductie realiseren. Onderzoeksinstituut TNO heeft berekend dat het Rijksbrede Programma Circulaire Economie kan leiden tot een reductie in 2030 van 8Mton CO₂ per jaar, wat een flinke bijdrage is, gezien de totale reductiedoelstelling voor 2030 van 49Mton per jaar.

Milieueffectrapportrichtlijn

Ook Europees beleid vraagt ons meer te kijken naar het gebruik van grondstoffen en afval. In de gewijzigde milieueffectrapportrichtlijn is meer aandacht voor het beschrijven van productieprocessen, het gebruik van (primaire) grondstoffen en afval, zoals terugwinning. Ook is in de richtlijn opgenomen dat bij een project het gebruik van natuurlijke hulpbronnen moet worden beschreven waarbij zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de duurzame beschikbaarheid van deze bronnen.

Circulariteit: middel of milieueffect?

Circulariteit is geen milieueffect. Het is een overkoepelend begrip voor het sluiten van kringlopen en ketens waardoor de impact op het milieu vermindert. Circulariteit sluit aan bij maatschappelijke discussies, bij beleid en bij de werkwijze van bedrijven. Vandaar dat het begrip circulariteit ook wordt gebruikt in milieueffectrapportage (mer).

Circulariteit in milieueffectrapportage

Circulariteit is relevant in milieueffectrapporten voor onder andere woningbouw- en stedelijke transformatieprojecten, omgevingsvisies en -plannen, industrie en landbouw.

Circulariteit richt zich op efficiëntere omgang met grondstoffen, materialen, producten en afval. Hierdoor zijn er mogelijk minder negatieve effecten op onze natuur, milieu en leefomgeving. Ook kan circulariteit bijdragen aan beschikbaarheid van belangrijke grondstoffen op zowel korte als op lange termijn. Kortom: Door te kijken naar circulariteit kunnen milieueffecten worden voorkomen, zowel op de korte als op de lange termijn.

Omgevingsvisies en omgevingsplannen: worden doelen gehaald?

Naast de Rijksoverheid hebben inmiddels veel provinciale en lokale overheden eigen doelen voor circulariteit. In het milieueffectrapport (MER) voor omgevingsvisies en omgevingsplannen vraagt de Commissie om minimaal te beschrijven in hoeverre en op welke manier de visie of het plan bijdraagt aan de gestelde eigen overheidsdoelen voor circulariteit. Daarbij is het ook relevant te beschrijven hoe de ontwikkeling en voortgang wordt gemonitord, zodat kan worden ingegrepen als doelen niet worden gehaald. Als er geen eigen beleid is, dan kan worden beschreven hoe de visie of het plan zich verhoudt tot langetermijn doelstellingen.

Overige plannen en projecten

Bij sommige projecten zijn aanzienlijke positieve milieueffecten te verwachten door in te zetten op circulariteit, bijvoorbeeld in de bouw of in de industrie. Als een overheid eigen circulariteitsbeleid heeft, dan vraagt de Commissie om in het MER minimaal te beschrijven in hoeverre het project bijdraagt aan de doelen van dat beleid.

Beoordeling circulariteit gebiedsontwikkeling Grebbedijk

Waterschap Vallei en Veluwe en andere partners hebben aan de Commissie mer advies gevraagd over het beoordelingskader circulariteit Grebbedijk. Met het opstellen van een grondstoffen-, materialen- en energiebalans en daarin nadrukkelijk te kijken naar de aard, oorsprong en terugneembaarheid van grondstoffen kan worden onderzocht in hoeverre ontwerpen voor de gebiedsontwikkeling circulair kunnen worden gemaakt en of daarmee doelstellingen worden gehaald.

Sectorale tools

De ene sector heeft al meer tools voorhanden om op circulariteit te sturen dan de andere sector. In de bouw kan via de Milieu Prestatie Gebouwen (MPG) gestuurd worden op circulariteit. De MPG geeft aan wat de milieubelasting is van materialen die in een gebouw worden toegepast. Verschillende ontwerpen en plannen kunnen zo met elkaar worden vergeleken. In de industrie of chemie geven materialen, grondstoffen en energiebalansen input voor het vergelijken van alternatieven en varianten. Voor projecten met minder tools voor handen is een kwalitatieve beschrijving volgens de circulariteitsladder van Cramer een optie om inzicht geven in de invloed van het project op de circulariteitsdoelen en in hoeverre het zich verhoudt tot andere soortgelijke projecten.

Meer weten?

Meer weten over circulariteit en milieueffectrapportage? Bel, mail of kom langs. We staan je graag te woord.

- Tom Ludwig – 030 234 7641 – tludwig@eia.nl
- Tjeerd Gorter – 030 234 762 – tgorter@eia.nl